

Statens seniorråd

Sluttrapport for
rådsperioden
2002 - 2005

Innholdsfortegnelse

RÅDETS ARBEID I PERIODEN	3
Mandat, sammensetning og arbeidsform	3
Rådets mandat	3
Sammensetning	3
Arbeidsform.....	3
Mål og prinsipper	4
INNSATSOMRÅDER	5
Deltakelse og innflytelse	5
Medier	5
Politisk representasjon.....	5
Eldreråd	5
Kommunikasjonsteknologi.....	6
Arbeidsliv	6
Aldersgrenser.....	6
Kultur	6
Den kulturelle vandringsstaven	6
Eldresentrene	6
Kultur i sykehjem	7
Bolig i eldre år.....	7
Fysisk aktivitet.....	7
Omsorg med livskvalitet	8
Verdigrunnlag og kvalitet.....	8
Ombudsordninger	8
Personell	8
Familien.....	9
Utvikling framover	9
RÅDETS ANBEFALINGER	9

Rådets arbeid i perioden

Mandat, sammensetning og arbeidsform

Statens seniorråd er et rådgivende organ i seniorpolitikken. Rådet gir regjeringen og sentrale myndigheter råd og innspill til arbeid med offentlige dokumenter, uttaler seg om vesentlige spørsmål som gjelder eldre og driver utadrettet informasjon rettet mot allmennheten. Rådets virksomhet bygger på FNs prinsipper for eldre i verden som har det overordnede mottoet: *"Å legge liv til de årene som har blitt lagt til livet"*.

Rådets mandat

- Statens seniorråd er et rådgivende organ for offentlige instanser og institusjoner på nasjonalt nivå, som på et fritt og selvstendig grunnlag tar opp forhold som angår seniorers levekår og muligheter for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.
- Rådet skal være spesielt oppmerksom på sider ved eldreomsorgen og politikken overfor seniorer som angår mennesker med særlig behov for pleie og omsorg. Med seniorer menes personer over ca 50 år.
- Rådet skal i sitt arbeid:
 - gi anledning til drøftinger mellom rådets medlemmer og representanter for offentlige instanser og institusjoner om spørsmål av betydning for seniorers situasjon
 - uttale seg om vesentlige spørsmål som gjelder seniorer
 - innhente informasjon om behov, problemer og løsningsmåter lokalt og regionalt og sentralt for å kunne komme med initiativ og tilrådinger overfor offentlige instanser og institusjoner
 - kunne drive utadrettet informasjon.

Sammensetning

I funksjonsperioden 2002 – 2005 har rådet bestått av ti medlemmer:

Leder	Astrid Nøklebye Heiberg
Nestleder	Ola Jonsmoen
Medlemmer	Sidsel Bauck, død feb.2005
	Anders Gogstad
	Erik Råd Herlofsen, oppnevnt mars 2004
	Magnar G. Huseby
	Sara Johannesen
	Inga Karlsen
	Inger Johanne Knudsen, oppnevnt mai 2005
	Karin Stoltenberg
	Hans Olav Tungesvik

Rådet ble, etter eget ønske, utvidet med ett yngre medlem fra 15. mars 2004, slik at rådets mandat og sammensetning samsvarer bedre med hensyn til alderssammensetning.

Arbeidsform

Rådet har ønsket å bidra til utviklingen av en moderne norsk seniorpolitikk som omfatter alle samfunnsområder. Formålet har vært å påvirke samfunnet til en positiv holdning til seniorer og deres engasjement og deltakelse på alle områder i samfunnslivet. Rådet har derfor engasjert seg aktivt i mange saker som påvirker seniorers hverdag, som bl.a. pensjonsreformen, eldre innvandrere og fysisk tilgjengelighet.

Rådets syn har blitt formidlet gjennom høringsuttalelser, innspill og drøftinger med statlige myndigheter, offentlige instanser og institusjoner, og gjennom aktiv deltakelse i samfunnsdebatten i mediene.

Rådet har gitt fylldige innspill til regjeringens arbeid med stortingsmeldingene om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene og om politikken for funksjonshemmede. Rådet deltar ved periodens avslutning i referansegruppen for Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med en stortingsmelding om pleie og omsorgstjenestene i fremtiden. Rådsmedlemmer og sekretariatet har deltatt i ulike referansegrupper hvor bl.a. antidiskriminering, teknologi blant eldre og aldring hos funksjonshemmede er i fokus. Rådsleder Astrid Nøklebye Heiberg ble i september 2005 oppnevnt av regjeringen som medlem av Uførepensjonsutvalget som skal vurdere folketrygdens uførepensjon.

Mål og prinsipper

Rådet vedtok følgende overordnede mål for rådsperioden:

Å bidra til å skape et samfunn som fremmer den enkeltes livskvalitet, uansett alder

- best mulig omsorg og kvalitet i arbeidet som gjøres på omsorgssektoren overfor mennesker som har spesielle behov
- påvirke og bevisstgjøre samfunnet til en annen holdning, samt endre egen holdning til seniorer.

Det er arbeidet aktivt for å øke bevissthet og kunnskap om eldre, slik FNs prinsipper for eldre beskriver i prinsipp nr 7: *"Eldre skal forbli integrert i samfunnet, delta aktivt i utforming og gjennomføring av politikken som direkte angår deres velferd, og dele sine kunnskaper, ferdigheter og erfaringer med yngre generasjoner"*.

Fordi seniorpolitikk omfatter alle seniorers hverdag og ikke bare tjenester som gis til hjelpetrequende, besluttet rådet å samle viktige områder i en egen handlingsplan for en aktiv hverdag. Arbeidet med handlingsplanen "Ny seniorpolitikk" med anbefalinger til regjeringen, har vært rådets hovedoppgave i siste halvdel av rådsperioden. Rådet hadde ønske om å utforme planen i samarbeid med dagens og morgendagens seniorer. Det ble gjennomført temabaserte regionale høringer om seniorers deltakelse i beslutningsprosesser, om seniorers deltakelse i kulturliv og fysisk aktivitet samt om behovet for tilgjengelighet i alle boliger og funksjonelle boliger tilpasset livssituasjonen. Målet med høringene var å få inn nye tanker og innfallsvinkler med fremtidsrettede og gjennomførbare forslag.

Rådet bestilte kunnskapsoppsummeringer og rapporter fra forskningsmiljøene samt aktuell statistikk fra Statistisk sentralbyrå som grunnlagsdokumentasjon for utredningsarbeidet med handlingsplanen. Samlet dokumentasjon tydeliggjorde følgende utfordringer på de utvalgte områdene:

- Mange seniorer trer ut av politiske organer for tidlig
- Mange seniorer går ut av arbeidslivet for tidlig, frivillig eller ufrivillig
- Kulturtilbud for seniorer nedprioriteres
- Lite funksjonelle boliger medfører at mange seniorer må flytte
- Mange eldre beveger seg for lite.

I tillegg til de utvalgte områdene i handlingsplanen "Ny seniorpolitikk" har omsorgssektoren vært et vesentlig innsatsområde i perioden.

Innsatsområder

Deltakelse og innflytelse

Det har vært viktig for rådet å synliggjøre at eldre er en viktig samfunnsressurs og bestilte derfor to forskningsrapporter fra Institutt for samfunnsforskning: "Seniorers deltakelse i frivillige organisasjoner" ved Håkon Lorentzen og Karl Henrik Sivesind og "Seniorers deltakelse i frivillig arbeid – Betydningen av alder og livssituasjon" ved Karl Henrik Sivesind. Resultatet dokumenterer at fremstillinger og oppfatninger av eldre som en ensartet og svak gruppe i samfunnet, er feil. Tvert om, eldre er enkeltindivider og mange gjør en betydelig innsats i bl.a. organisasjonsliv og innen pleie og omsorg.

Medier

Medienes framstilling av seniorer er viktig: Enten kan de bidra til ny kunnskap og forståelse, eller bygge opp under uønskede holdninger om seniorene. Rådet bestilte en avisgjennomgang fra Norsk institutt for oppvekst, velferd og aldring: "Se der hacker bestefar, eller bestemor på anbud – avisene og de eldre" ved Kirsten Danielsen og Kirsti Valset. Den viste at avisartiklene verken gjenspeiler mangfoldet i seniorers liv eller mangfoldet i gruppen. Mer enn halvparten av artiklene handlet om eldreomsorg der alle gamle fremstilles som hjelpetrengende. For øvrig er det spesielle og uventede hendelser som blir presentert.

Politisk representasjon

Rådets utredningsarbeid om seniorers representasjon i politikken, avdekket at seniorer over 60 år er svært interessert i politikk og spesielt lokalpolitikk, men er i liten grad representert i våre folkevalgte organer. Rådet henvendte seg til alle politiske partier før kommune- og fylkestingsvalget i 2003 med oppfordring om å nominere eldre på valglistene. Få ble nominert og svært få ble valgt. I handlingsplanen "Ny seniorpolitikk" påpeker rådet kontrasten mellom det store engasjementet i aldersgruppen og partiernes manglende nominasjon av seniorer over 60 år. For å få et mer fullstendig demokrati, oppfordret Statens seniorråd de politiske partiene til å kvotere eldre i sine nominasjonsprosesser.

Eldreråd

De lovpålagte eldrerådene i kommunestyre, bydelsutvalg og fylkesting styrker innflytelsen i saker som angår eldre i lokalsamfunnet. Statens seniorråds kontakt med de lokale eldrerådene har vært gjennom bl.a. deltakelse i fylkeskonferanser for eldreråd, brev om rådets synspunkter og uttalelser i aktuelle saker, henvendelser om aktuelle saker lokalt og informasjon på rådets hjemmesider. Fordi hjemmesidene ikke er tilgjengelige for alle eldreråd, sendes informasjonen ut også i papirversjon.

Eldrerådene har etter oppfordring og forslag fra Statens seniorråd, vært gode formidlere og arrangører av utallige aktiviteter i tilknytning til den årlige internasjonale eldredagen 1. oktober. Engasjementet har vært spesielt stort i 2005, FNs internasjonale friluftår. Eldrerådsrepresentanter har vært aktive i regionale høringskonferanser i forbindelse med utarbeidelsen av handlingsplanen "Ny seniorpolitikk".

En del kommuner følger ikke opp sitt lovpålagte ansvar for eldrerådenes arbeidsvilkår. I etterkant av kommune- og fylkestingsvalget i 2003 henvendte Statens seniorråd seg til Sosialdepartementet og landets kommuner for å gjøre oppmerksom på pliktene i lov om eldreråd og med anmodning om skolering av eldrerådene. Samtidig fikk de tilsendt opplæringsheftet "Eldrerådernes oppgaver og funksjon" som er utarbeidet av Statens seniorråd i samarbeid med Norsk pensjonistforbund.

Eldrerådene ønsker å bli mer synlige i sitt arbeide. Statens seniorråd støtter elderrådernes ønske om tale- og forslagsrett i kommunestyre- og fylkestingsmøtene i tillegg til sine skriftlige uttalelser.

Kommunikasjonsteknologi

Rådet har vært opptatt av hvordan statlige myndigheter med rettslige og økonomiske virkemidler kan påvirke utviklingen i ønsket retning av et IKT-samfunn for alle. Rådet understreket at tjenester som tilbys over Internett, må komme i tillegg til annen informasjon. For å styrke IT-opplæringen blant seniorer må tilgangen til informasjonsteknologi sikres gjennom lokale datamøteplasser med tilgang og muligheter for veiledning i bruk av Internett og moderne telefoni.

Arbeidsliv

Rådet har fokusert på at arbeidslivet må være tilpasset de ulike livsfasene. I et framtidrettet og fleksibelt arbeidsliv er det behov for økte muligheter for deltidsarbeid og rådet har anbefalt Regjeringen at det lovfestes rett til redusert arbeidstid for arbeidstakere over 60 år. Rådet har også pekt på behovet for flere ulike stimuleringstiltak rettet mot seniorer i arbeidslivet med bl.a. satsing på kompetanseheving i bruk av datateknologi.

Aldersgrenser

I høringsuttalelser og møter med aktuelle departementer har rådet anbefalt at den generelle øvre aldersgrensen i arbeidslivet på 70 år oppheves. Rådet har uttalt at aldersgrenser i arbeidslivet forårsaker at kompetente og arbeidsvillige personer går av med pensjon mot sin vilje i stedet for å fortsette å yte sitt bidrag til fellesskapet. Det å gå av med pensjon bør være en rettighet, ikke en plikt.

I møter og skriftlige henvendelser har rådet også tatt opp temaet særaldersgrenser og oppfordret departementet til å foreta en gjennomgang av reglene. Dagens regler bygger på en forutsetning om at grupper av arbeidstakere ikke kan fortsette i arbeid utover en gitt alder. Rådet har i den forbindelse rettet særlige henvendelser om aldersgrensebestemmelser som oppleves diskriminerende for flykapter og helsepersonells mulighet for fortsatt godkjenning av lisens.

Kultur

Kultur fremmer livslyst og bidrar til selvtillit og livsglede. Statens seniorråd ser behovet for å gjenskape åndelig appetitt hos dem som er i ferd med å miste troen på at de fortsatt kan leve et fullverdig liv.

Den kulturelle vandringsstaven

Statens seniorråd har oppfordret Kultur- og kirke departementet til en ny offensiv ved å sette i gang et flerårig program kalt "Den kulturelle vandringsstaven". Rådet foreslår at et slikt prosjekt skal signalisere inspirasjon og aktivitet, bryte generasjonsbarrierer, bringe eldre ut av isolasjon og ensomhet og bidra til å spre engasjement og livslyst til folk flest.

Eldresentrene

Rådet vet at eldresentrene er av uvurderlig betydning for svært mange eldre. Fellesskapet gir en meningsfull hverdag og er med på å opprettholde og utvikle sosial, fysisk, åndelig og mental aktivitet. Til tross for mange brukere og stor frivillig innsats i driften av eldresentre, trues mange av nedleggelse. Statens seniorråd anbefaler at eldresentre/seniorsentre lovfestes og blir en pålagt kommunal oppgave.

Kultur i sykehjem

Gjennomførte kultur- og helsesatsinger viser at aktiv bruk av kultur fremmer identitet, livskvalitet og helse. Det har synliggjort behovet for integrering av kultur i pleie- og behandlingsopplegget på sykehjem. Statens seniorråd går inn for at det ansettes kulturarbeidere på alle sykehjem og at kultur inngår som et vesentlig element i grunn- og videreutdanningen for helse- og sosialarbeidere.

Bolig i eldre år

Svært få boliger er bygd med tanke på funksjonssvikt. Rådet påpeker behovet for økt innsats på tiltak som kan intensivere takten i nybygging og ombygging til tilgjengelige boliger som en kan bo i hele livet. Det vil føre til at flere mennesker i alle aldre kan bo trygt, godt og selvstendig i egne hjem lenger. Med den store økningen i antall eldre de nærmeste tiårene, kan en boligmasse med god fysisk tilgjengelighet, bidra til å redusere behovet for kommunale tjenester og flytting til bolig med heldøgnsomsorg.

Mange seniorene ønsker å flytte til mindre og mer lettstelte boliger sentralt i kommunen. Rådet har derfor anbefalt regjeringen å utvide låne- og tilskuddsordninger for ombygging til tilgjengelige boliger. Rådet har også foreslått at Husbanken må få økte midler til en tilskuddsordning for etterinstallering av heis, vel en fjerdedel av boligblokkene i Norge har heis.

Fysisk aktivitet

Å være i aktivitet, komme seg ut, og oppleve natur og sosialt samvær med andre gir fysisk og mentalt overskudd, og dermed økt livskvalitet. Mye tyder på at dårlig helse grunnet aldringsprosessen, ofte skyldes fysisk inaktivitet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet i lokalmiljø og friluftsområder er et samfunnsansvar.

Statens seniorråd har utarbeidet en egen fyldig handlingsplan for fysisk aktivitet rettet mot seniorer. Alle forslag i planen ble oversendt ansvarlige for utarbeidelsen av "Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009 Sammen for fysisk aktivitet".

Rådet foreslår bl.a. at TV- og radioprogram med seniortrim gjenopptas og at myndighetene må tilrettelegge det fysiske miljøet slik at det kan brukes av alle. Rådet påpeker også at kommunene bør være pådrivere for at det settes i gang forsøk med lavterskeltilbud rettet mot inaktive eldre på lokalplanet, for eksempel i eldresentrene og i pleie- og omsorgstjenesten. Det oppfordres til at kommuner og idrettsorganisasjoner i større grad nyttiggjør seg eldre som ressurs ved organisering og gjennomføring av aktiviteter.

I tillegg til å være opptatt av økt fysisk aktivitet blant seniorer, har rådet ønsket å stimulere til økt kontakt mellom generasjonene. Rådet medvirket til at markering av den internasjonale eldredagen med aktiviteter for barn, unge og eldre i friluft i år 2005, ble vedtatt som ett av hovedtiltakene for Friluftslivets År 2005. Dette ble fulgt opp med mange lokale aktiviteter rundt om i Norge, både på den internasjonale eldredagen og ellers gjennom året.

Omsorg med livskvalitet

I tilknytning til departementets arbeid med stortingsmeldingene om politikk for funksjonshemmede og om kvalitet i pleie og omsorgstjenestene, deltok Statens seniorråd i referansegruppemøter. I tillegg ble det gitt skriftlige innspill primo 2003 med konkrete forslag om hva det bør fokuseres på for å bedre kvaliteten i omsorgssektoren. Dette dokumentet har ligget til grunn for rådets videre arbeid på området. Vi velger å omtale noen av forslagene:

Verdigrunnlag og kvalitet

Statens seniorråd har anbefalt at alt arbeid med strategier og handlingsplaner for utviklingen av eldreomsorgen skal ha utgangspunkt i FNs prinsipper for eldre i verden, pkt.14:

"Eldre skal ha mulighet for å omfattes av menneskerettigheter og grunnleggende frihet når de bor i institusjon, mottar annen form for omsorg eller får behandling, - inkludert full respekt til å ta beslutninger om egen omsorg og kvaliteten av eget liv".

Rådet oppfordret til at det i utdanningene må legges enda større vekt på gode holdninger med spesiell fokus på omsorgsmottakernes tilbakemeldinger.

Det er avdekket manglende kompetanse på regler og saksbehandling for tildeling av pleie og omsorgstjenester. Rådet har anbefalt at reglene gjennomgås i egne opplæringskurs for saksbehandlere med ansvar for tildeling av tjenestene. Denne kunnskapen må også bli obligatorisk i utdanningen av sosial- og helsepersonell.

Ombudsordninger

I tillegg til den informasjonen og veiledningen befolkningen skal gis av tjenesteyterne, er det avdekket et stort behov for en uavhengig instans befolkningen kan henvende seg til. For å ivareta hele befolkningens interesser og rettssikkerhet i møte med det offentlige tjenesteapparatet, anbefaler Statens seniorråd følgende:

1. Statens seniorråd anbefaler en ordning med lovfestet uavhengig helse- og sosialombud som ivaretar tjenestemottakernes interesser og rettigheter innen sosialtjenesten, kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Hvert fylke må ha sitt eget helse- og sosialombud med fast base og plikt til å drive ambulerende virksomhet.
2. Rådet anbefaler at det opprettes et eget nasjonalt helse- og sosialombud for den samiske befolkningen. Ombudet må ivareta den samiske befolkningens interesser og rettigheter i hele landet med en fast base og mulighet til å ambulere ved behov.

Personell

Rådet har uttrykt bekymring for framtidig rekruttering av ungdom til pleie- og omsorgsyrkene. For at tjenestemottakerne skal få god behandling og pleie, har rådet anbefalt at ergoterapeuter og kulturarbeidere bør inngå i de yrkesgruppene kommunene er pålagt å ha i kommunehelsetjenesten. I tillegg bør kommunene vær forpliktet til å skaffe fagekspertise ved behov, så som sosionom, psykolog, logoped o.a.

Statens seniorråd er for øvrig av den oppfatning at behovet for personell må ses i sammenheng med tildeling av tjenester etter den enkeltes behov. Personellinnsatsen må således være fleksibel i forhold til behovet for innsats. Det vil si at det ikke er tilrådelig med fast bemanningsnorm ved bokollektiv/sykehjem.

Familien

Mange tungt pleietrengende bor hjemme og får mye hjelp av sin familie store deler av eller hele døgnet. Statens seniorråd anbefaler at arbeidsforholdene for omsorgsgivere som mottar omsorgslønn bør innehold bestemmelser om:

- rett til tidsavgrenset permisjon fra eget arbeid for å yte nødvendig omsorg til familiemedlemmer
- rett til å opparbeide seg ansiennitet og pensjonsrettigheter i permisjonstiden
- anstendig lønn/godtgjøring for omsorgsarbeidet
- rettigheter som ansatt mht sykdom, ferie og lignende

Utvikling framover

Behovet for tjenester stiger i takt med økningen av antall innbyggere med hjelpebehov og endringer i sykehusstrukturer og utskrivingspraksis fra sykehus. Rådet har påpekt behovet for at kommunene bygger opp faglige kompetansesentre i institusjonene som ivaretar behandling og pleie ved akutt sykdom, etterbehandling etter sykehusopphold, rehabilitering, dag-/nattopphold, avlastning og pleie og omsorg ved livets slutt.

Rådet har også foreslått at det gis pålegg i regelverket om at det skal inngås forpliktende samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten slik at eldres behov for behandling og nødvendig oppfølging ivaretas på en anstendig måte. For å møte de økende behovene, er det en forutsetning at alle de statlige helseforetakene blir forpliktet til å organisere og iverksette hensiktsmessige ordninger innen deres ansvarsområde for geriatri, psykiatri og rehabilitering.

Rådets anbefalinger

Rådet ønsker fortsatt å bli trukket aktivt med i departementenes forarbeid med utredninger, handlingsplaner og stortingsmeldinger. Rådet anbefaler en videre utvikling med tett kontakt med aktuelle politiske og faglige ansvarlige. Rådet vil også påpeke betydningen av god kontakt med ansvarlige i kommuner og lokale eldreråd som har viktig kunnskap og erfaringer innen rådets arbeidsområde.

Gjennom handlingsplanen Ny seniorpolitikk ønsker rådet å utfordre Regjeringen, folkevalgte, arbeidslivets parter, frivillige organisasjoner, eldreråd og seniorer selv til å ta i bruk ressursene i seniorbefolkningen. Rådets viktigste anbefalinger er knyttet til oppfølgingen av handlingsplanen og inneholder konkrete forslag og utdyping av de foreslåtte tiltakene:

Styrk demokratiet

- Kvotér eldre i nominasjonsprosessen og gi eldrerådene tale- og forslagsrett i kommunestyre, bydelsutvalg og fylkesting

Rådets tiltak: Det rettes skriftlig henvendelse til alle politiske partier med oppfordring om at de innfører en kvoteringsordning som ivaretar representasjon av eldre i partiorganisasjonen og i nominasjonsprosessene. *Gjennomført i desember 2005.*

Oppfordre eldrerådene til å være aktive pådrivere for en kvoteringsordning i de lokale partiorganisasjonene.

Gjennom en spørreundersøkelse i eldrerådene be om tilbakemelding fra de eldrerådene som har fått gjennomslag for en ordning med tale- og forslagsrett i kommunestyre/fylkesting og bruke dette materialet i utarbeidelse av en eksempelsamling til hjelp for andre eldreråd som ønsker å ta opp spørsmålet lokalt.

- Sikre tilgang til informasjonsteknologi – en forutsetning for deltakelse

Rådets tiltak: Ta initiativ til møte med ledelsen i Seniornett.no for å drøfte hvordan man kan være pådriver for at landets bibliotek og eldresentre får tilgang til og gjennomfører opplæring i bruk av datateknologi.

- Utarbeid en årlig faktasamling om seniorene

Rådets tiltak: Vurdere hvilke data det er viktig å ha med i årlige utgivelser av SeniorFakta og anmode om at det inngår i årlige undersøkelser på de aktuelle områdene.

Anmode om at Statistisk sentralbyrå med jevne mellomrom, eks. hvert 5. år, utarbeider "Seniorer i Norge"

Øk sysselsettingen

- Opphev øvre aldersgrenser i arbeidslivet og gjennomgå dagens særaldersgrenser

Rådets tiltak: Rådet, evt. sammen med Senter for seniorpolitikk, tar initiativ til møte(r) med den politiske ledelsen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Moderniseringsdepartementet for å få en orientering om og forgang i det signaliserte utredningsarbeidet.

- Styrk retten til redusert arbeidstid og innfør fleksible arbeidstidsordninger for arbeidstakere over 60 år
- Redusér arbeidsgiveravgiften til seks prosent for arbeidstakere fra 55 år

Rådets tiltak: Det tas initiativ til et nærmere samarbeid med Senter for Seniorpolitikk med den hensikt å kunne følge godt med i utviklingen og for å kunne støtte hverandre i rådgivingsarbeidet overfor Regjeringen og arbeidslivet i saker av felles interesse.

Be om møte med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Moderniseringsdepartementet for å drøfte forslaget om reduksjon i arbeidsgiveravgiften for arbeidstakere fra 55 år.

Skap et rikere kulturliv

- Etablér "Den kulturelle vandringsstaven"

Rådets tiltak: Rådet ber om møte med den politiske ledelsen i Kultur- og kirke departementet med hensikt å få satt av prosjektmidler i Statsbudsjettet for 2007.

Rådet bør også be om møte med ansvarlig minister for samene om kulturspørsmål for samer.

- Ansett kulturarbeidere på alle sykehjem

Rådets tiltak: Rådet oppfordrer ledelsen i Helse- og omsorgsdepartementet og KS om å sammen påvirke kommunene til å forstå hvor viktig det er at kultur inngår i hverdagen til beboere på sykehjem. Rådet anbefaler at ordningen innføres som en del av tiltak i tilknytning til oppfølging av den kommende stortingsmeldingen om "Omsorg for framtida".

- Lovfest senior/eldresentre

Rådets tiltak: Politisk ledelse i Kultur- og kirke departementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet inviteres til et rådmøte hvor eldresentrenes virksomhet og betydning er tema.

Øk valgfriheten i boligmarkedet

- Utvid låne- og tilskuddsordningene for ombygging til tilgjengelige boliger og bygg flere funksjonelle boliger

Rådets tiltak: Rådets ber om møte med ledelsen i Kommunal- og regionaldepartementet og Husbanken. Formål:

- Anmode om at heiskravene i nye boligblokker må skjerpes med påbud om heis i alle boligblokker
- Oppfordre til at Husbanken må få økte midler til en tilskuddsordning for etterinstallering av heis. (Flere enn 50.000 personer over 70 år bor i hus uten heis hvor det er 3 etasjer eller mer.

Alle temaene og forslagene i "Ny seniorpolitikk" handler om å legge til rette for en aktiv og meningsfylt tilværelse i godt voksen alder. Som det går fram av tiltaksforslagene over, er det et betydelig arbeid å følge opp dette aktivt. I Rådets videre arbeid anbefales det å benytte mulighetene for deltakelse i andre aktiviteter for å forsterke rådets anbefalinger og forslag.

**Statens seniorråd
Postboks 7077 St. Olavs plass
0130 Oslo**

Tlf: 24 16 30 48

Faks: 24 16 30 04

E-post: postmottak@statens.seniorraad.no

Internettadresse: www.statens.seniorraad.no